

**Силабус навчальної дисципліни
«Регіональна економіка»**

**Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування**

Рівень освіти	фахова передвища
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Семестр	IV
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	3 кредити/90 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом вивчення навчальної дисципліни «Регіональна економіка» є процес дослідження законів, закономірностей та принципів територіальної організації виробництва у розрізі регіонів України, ефективності галузей національної економіки
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	У сучасній економічній науці питанням просторової організації виробничо-господарської діяльності надається чимало уваги. Причому ця увага зосереджується, в основному, на висвітленні галузевої структури господарства, показу його територіальної диференціації, що інтерпретується у межах економічних районів. Суспільно-економічні перетворення, що здійснюються в регіонах України сьогодні, змушують виявляти закономірності соціально-економічних процесів та відкривати шляхи щодо створення ефективної ринково-орієнтованої системи управління регіонами. Означені завдання досягаються лише при застосуванні нових напрямів суспільного регіонального відтворення, які відбивають зв'язки і залежності між компонентами територіальних соціально-економічних систем. Метою дисципліни «Регіональна економіка» є формування у студентів системи знань з теоретичних та практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, оцінки сучасного стану, напрямів і закономірностей регіонального соціально-економічного розвитку та раціонального використання трудового і природо-ресурсного потенціалу країни.
Чому можна навчитися (результати навчання)	ПРН 9. Розуміння економічних відносин як суспільної форми виробництва, проблеми ефективного використання природних, виробничих і людських ресурсів, шляхів забезпечення суспільних потреб у різних економічних формаціях. ПРН 10. Формування рівня знань про основи екології, принципи оптимального природокористування й охорони природи; знання вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці. ПРН 13. Вміти виявляти, аналізувати ключові характеристики фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками. ПРН 14. Вміти обирати та застосовувати економіко-математичні та статистичні методи для аналізу, прогнозування та оптимізації явищ і процесів у фінансових системах.

	<p>ПРН 15. Вміти комплексно оцінювати діяльність підприємств і організацій, виявляти внутрішні резерви раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.</p> <p>ПРН 16. Вміти аналізувати та пояснювати інформацію, розраховувати економічні та фінансові показники.</p> <p>ПРН 23. Набуття практичних навичок формування самостійного стилю мислення, власної етичної позиції, застосування набутих знань у сфері професійної життєдіяльності і особистого самовдосконалення, дотримання норм професійної етики в процесі фахової діяльності.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 5. Здатність до гнучкого мислення і компетентного застосування набутих знань в практичній роботі за фахом та повсякденному житті.</p> <p>ЗК 6. Здатність до формування ринково-орієнтованого економічного світогляду.</p> <p>ЗК 7. Уміння обґрунтовувати рішення та спроможність забезпечувати їх правочинність.</p> <p>ЗК 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати як у команді, так і автономно.</p> <p>ЗК 12. Здатність до оцінки та аналізу соціально-економічних процесів і явищ, до використання економічних знань у професійній діяльності.</p> <p>ЗК 13. Навички здійснення безпечної діяльності, прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності</p> <p>ФК 1. Здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.</p> <p>ФК 2. Здатність опанувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем.</p> <p>ФК 3. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.</p> <p>ФК 4. Здатність здійснювати фінансові, кредитні, розрахункові операції, розрахунки за податками, визначати доходи та витрати, оцінювати трудовий потенціал суб'єктів господарювання.</p> <p>ФК 6. Здатність аналізувати фінансово-господарську діяльності суб'єктів господарювання, використовуючи дані фінансової, податкової, статистичної звітності, комп'ютерну техніку та статистичні методи обробки інформації.</p>

<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Розділ 1. Сутність та стан регіонального економічного і соціального розвитку</p> <p>Тема 1. Предмет, методи і завдання науки «Регіональна економіка» Регіон як об'єкт дослідження, його ознаки. Регіональний розподіл території України. Предмет, завдання та методи науки «Регіональна економіка».</p> <p>Тема 2. Населення регіону Загальна характеристика стану населення регіону. Трудові ресурси регіону, зайнятість населення. Міграція населення, її ознаки, види та коефіцієнти.</p> <p>Тема 3. Природні ресурси, їх використання та охорона Загальна характеристика природних ресурсів, їх роль у розвитку продуктивних сил. Земельні та водні ресурси: стан та використання. Лісові ресурси: стан та використання.</p> <p>Тема 4. Виробнича сфера Характеристика виробничої сфери, її склад. Паливно-енергетичний комплекс: стан та розвиток. Машинобудування, хімічна та деревообробна галузі економіки. Стан та розвиток агропромислового комплексу.</p> <p>Тема 5. Соціальна сфера Характеристика соціальної сфери. Стан та розвиток освіти, культури і мистецтва. Туризм та готельне господарство: види та розвиток.</p> <p>Тема 6. Спеціальні економічні зони: створення і функціонування Сутність, порядок створення, типи СЕЗ. Суб'єкти СЕЗ, оподаткування, пільги. Характеристика СЕЗ.</p> <p>Тема 7. Малі міста як об'єкти економічного та соціального розвитку Характеристика малих міст: типи і наявність. Основні напрями соціально-економічного розвитку малих міст.</p> <p>Розділ 2. Управління регіональним економічним і соціальним розвитком</p> <p>Тема 8. Система управління соціально-економічними процесами в регіоні Сутність регіонального управління та місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Склад та структура органів регіонального управління та місцевого самоврядування.</p> <p>Тема 9. Планування економічних та соціальних процесів - основа регіонального розвитку Сутність планування, його форми, види планів. Характеристика програм соціально-економічного розвитку регіону.</p> <p>Тема 10. Фінансова основа регіонального управління Сутність місцевих бюджетів. Порядок розробки і виконання. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Принципи формування місцевих бюджетів. Доходи місцевого бюджету. Видатки місцевого бюджету. Норматив бюджетної забезпеченості.</p>
--------------------------------	---

	<p>Основними завданнями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опанування знань про базові поняття регіональної економіки, засади її функціонування, основні економічні показники; – засвоєння теорії регіональної економіки і регіонального розвитку; – оволодіння знаннями про територіальну й галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; – вивчення сутності регіональної економічної політики, програмування та прогнозування регіонального розвитку, бюджетно-фінансового регулювання розвитку регіонів, опанування форм здійснення прикордонного та міжрегіонального співробітництва; – обґрунтування об'єктивної необхідності раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; – засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти. <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p><i>знати:</i> основні поняття регіональної економіки та актуальні проблеми розміщення продуктивних сил України; економічні закони, закономірності, принципи і чинники розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів; теоретичні і прикладні питання регіональної економіки і регіонального розвитку; основи формування державної регіональної економічної політики та механізм її реалізації; сучасну галузеву структуру народного господарства України та тенденції її розвитку; шляхи раціонального використання природних, науково-виробничих та людських ресурсів регіонів країни; стан та перспективи розвитку економіки регіонів України;</p> <p><i>уміти:</i> визначати коефіцієнти народжуваності, смертності та природного приросту, коефіцієнт зайнятості, коефіцієнт безробіття, коефіцієнти міжрегіональної та міждержавної міграції; визначати показники освоєння земельного фонду, показники використання водних ресурсів, коефіцієнт лісистості.</p> <p>Методи навчання</p> <p>Викладання даної дисципліни проводиться із застосуванням лекцій, семінарських (практичних) занять. Застосовуються методи проблемного навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблемний виклад матеріалу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький (при написанні рефератів). <p>Викладення лекційного курсу здійснюється із застосуванням словесних та наочних методів навчання. При проведенні практичних занять передбачається застосування роздаткового матеріалу. На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання, передбачається розв'язання задач, дискусійне обговорення проблемних питань, що стосується соціально-економічного розвитку регіонів України, здійснюється тестовий контроль.</p> <p>Форми навчання: очна, дистанційна</p>
<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Вивчення дисципліни «Регіональна економіка» передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін: «Культурологія», «Географія» та «Економічна теорія».</p>

Критерії оцінювання	<p>У процесі вивчення дисципліни «Регіональна економіка» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - аналітичні звіти, реферати; - презентації результатів виконаних завдань та досліджень; - ситуаційні завдання; - підсумкове тестування та усне опитування. <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за шкалою:</p> <p>«5» - відмінно - заслуговує студент, котрий виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи і професійній діяльності.</p> <p>«4» - добре - студент отримує за виявлені системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіння відомостями з основної літератури, уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, але припускається несуттєвих помилок, які може самостійно виправити.</p> <p>«3» - задовільно - заслуговує студент, котрий виявив знання навчального матеріалу в мінімальному обсязі необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив обмежені уміння вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може виправити лише під керівництвом викладача.</p> <p>«2» - незадовільно - ставиться студенту, котрий не має знань зі значної частини навчального матеріалу, не спроможний самостійно опанувати програмний матеріал і потребує повторного вивчення дисципліни.</p>
Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зінь Е.А. Регіональна економіка: Підручник. – К.: ВД "Професіонал", 2014. – 528 с. 2. Іщук С.І., Гладкий О.В. Регіональна економіка: Теорія. Методи. Практика: Підручник. – К.: Знання, 2013. – 447 с. 3. Тодосійчук В.Л. Регіональна економіка: Підручник. – Вінниця, ВДАУ, 2008. – 434 с. <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://ird.gov.ua/ – Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України. 2. http://ukrstat.gov.ua/ – Державна служба статистики України. 3. https://me.gov.ua/ – Міністерство економіки України. 4. https://problecon.com/main/ - Журнал «Проблеми економіки».
Циклова комісія	фінансово-облікових дисциплін
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	IV семестр – Залік (тестування, виконання практичних завдань)
Викладач(і)	<p><i>Смочко В. Ю. спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук;</i></p> <p><i>Носа С. В. спеціаліст другої категорії.</i></p>